

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83791,Zielinski-Jozef-Feliks.html>
2021-12-09, 07:37

Zieliński Józef Feliks

ZIELIŃSKI Józef Feliks (18 V 1808, Luberadzie, Mazowsze – 22 II 1878, Skępe k. Lipna), fotograf, wynalazca.

Ukończył liceum pijarskie na Żoliborzu w Warszawie, walczył w powstaniu listopadowym, na emigracji we Francji działał w Tow. Demokratycznym Polskim. Zmuszony sytuacją finansową i zdrowotną do przerwania studiów na Sorbonie, pracował 1833–35 jako zecer w Agen n. Garonną, 1835–37 w rządowym Korpusie Dróg i Mostów, m.in. jako mierniczy przy regulacji Garonny, od 1840 przy regulacji Loary i budowie kanału k. Chartres, a w 1842 jako kreślarz przy budowie kolei Paryż – Rouen. W 1842–48 zajmował się (zapewne jako pierwszy z Polaków) profesjonalnie fotografią, prowadząc własny zakład fotograficzny („M. Felix”) w Nantes i Angers. W „Pamiętniku Towarzystwa Przyjaciół Przemysłu” (Paryż 1844) zamieścił pierwszy w języku pol. podręcznik fotografii *O dagerotypie*, w którym opisał własne badania nad fotografią barwną, m.in. pierwsze próby zastosowania do tego celu purpury z wydzielin małża tyryjskiego, co w literaturze światowej przypisuje się Francuzowi H. De Lacaze-Duthiersowi (1859). W 1848 brał udział w powstaniu wielkopolskim, w 1850–54 zajmował się przy poparciu gen. M. Horaina działalnością polityczną w Hiszpanii, gdzie też wytwarzał napoje gazowane w Madrycie, zajmował się handlem narzędziami precyzyjnymi w Walencji, a także pracował w górnictwie i wykonywał pomiary, plany i rysunki techniczne związane z budową linii kolejowych.

Następnie do 1856 pracował w hiszpańskiej służbie dyplomatycznej w Stambule. Z tego okresu zachowały się w spuściznie Z. interesujące pomysły wynalazcze. Najciekawszy dotyczył wiszącej kolejki, której żelazny wagonik byłby napędzany przez silne elektromagnesy odpowiednio włączane i wyłączane, zainstalowane na podtrzymujących linę słupach (1851). Zdaniem prof. A. Piekary można by ten

projekt skutecznie zrealizować. Inny postulował wzmocnienie opancerzenia kadłuba okrętu wojennego znajdującą się między dwoma warstwami pancerza warstwą wody (1864). Należał więc do prekursorów koncepcji, którą (na różne sposoby) próbowano niebawem realizować. Z. uprawiał też publicystykę i poezję, często pod pseud. Izet-Bey. W 1870 powrócił do kraju; pracował jako bibliotekarz w majątku kuzyna w Skępem.

SPPT (Orłowski).

E. Wróblewska: *Józef Feliks Zieliński (Izet-Bey) 1808-1878*, Toruń 1963; tejże: *Pomysły wynalazcze kpt. Józefa Feliksa Zielińskiego*, KHNiT 1977, nr 1; Książnica Miejska w Toruniu: rkps TN 24-39, TN 36; „Czas”, Kraków 1878, nr 57; „Korespondent Płocki” 1878, nr 17.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)